

راهنمای تدوین پایان نامه (برای دانشجویان گروه فلسفه دانشگاه زنجان)

در راستای همسان سازی روش پایان نامه نویسی در دوره های تحصیلات تکمیلی گروه فلسفه دانشگاه زنجان آیین نامه ذیل را برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی پیشنهاد می کند.

ساختار کلی پایان نامه

صفحه عنوان (شامل آرم دانشگاه، عنوان پایان نامه، نام دانشجو، نام استاد راهنما و استاد مشاور)

صفحه بسم الله (بدون شماره صفحه)

صفحه تقدیر و تشکر (بدون شماره صفحه)

چکیده فارسی (بدون شماره صفحه)

فهرست مطالب (شماره گذاری با حروف ابجد یا الفبای فارسی)

پیشگفتار (شامل موارد زیر)

مقدمه

پرسش (های) تحقیق

فرضیه (ها)

روش تحقیق

هدف (های) تحقیق

پیشینه مطالعاتی تحقیق (بیان مقالات و کتب نوشته شده پیشین در باب موضوع پایان نامه)

بخش اول: کلیات

مقدمه

۱. معناشناسی لغوی و اصطلاحی

۲. تاریخچه یا پیشینه مسأله

۳. دیدگاه های کلی در مسأله (و مطالب دیگر بسته به موضوع پایان نامه)

بخش دوم و دیگر بخش های پایان نامه بر اساس موضوع آن

نتیجه گیری

منابع

چکیده انگلیسی

صفحه عنوان انگلیسی

تبیین و توضیح بخش‌های پایان نامه

پیشگفتار

در یک صفحه مستقل عنوان «پیشگفتار» را قرار داده می‌شود بدون اضافه کردن عدد مثل (۱- پیشگفتار) یا کلمه بخش (مثل: بخش اول: پیشگفتار). همان طور که از اسمش پیداست، بخش پیشگفتار در آمدی بر تحقیق و پایان‌نامه است. خواننده با خوانده پیشگفتار باید در جریان موضوع، پرسش‌ها، مسائل و اهداف تحقیق قرار گیرد. پیشگفتار باید شامل موارد زیر باشد:

مقدمه

در صفحه بعد از صفحه عنوان، تیترو مقدمه باید در سطر هفتم صفحه قرار داده شود. یعنی از ابتدای صفحه، هفت بار Enter بزنید و سپس تیترو مقدمه را تایپ کنید. محتوای مقدمه باید شامل موارد زیر باشد. البته منظور این نیست که موارد زیر در قسمت مقدمه از هم جدا گردد و شماره گذاری شود.

بیان موضوع و زمینه آن: بیان اینکه موضوع تحقیق به کدام حوزه کلی از قبیل فلسفه اسلامی، کلام اسلامی، فلسفه دین، فلسفه اخلاق و ... تعلق دارد و در هر یک از این حوزه‌ها به کدام بحث عمده و اصلی تعلق دارد. مثلاً در فلسفه اسلامی متعلق به فلسفه مشاء، حکمت متعالیه، حکمت اشراق و ... است و در کلام اسلامی متعلق به بحث خداشناسی، نبوت، امامت، ... است یا در فلسفه اخلاق متعلق به مباحث فرا اخلاق، اخلاق هنجاری، اخلاق کاربردی، اخلاق پزشکی، اخلاق تجارت، و ... یا در فلسفه دین متعلق به مباحث کلی عقل ایمان، کثرت گرایی، براهین اثبات وجود خدا، هرمنوتیک دینی، دین و سیاست، ... در این قسمت باید حدود و ثغور موضوع بیان شود یعنی پایان‌نامه دقیقاً راجع به چه موضوع و مسأله‌ای بحث خواهد کرد و راجع به چه چیزهایی بحث نخواهد کرد؛ به تعبیر دیگر محدوده کار مشخص می‌شود.

بیان اهمیت موضوع: سعی کنید اهمیت موضوع تحقیق خود را بر اساس چالش برانگیز بودن در دوره معاصر یا دوره‌های گذشته، دیرینه بودن، داشتن آثار، لوازم و نتایج در حوزه‌های مختلف فرهنگ، دین، جامعه، تعمیم و تربیت، و ... نشان دهید.

بیان مسأله: بعد از بیان موضوع پایان‌نامه باید مسأله مسائل مربوط به موضوع تحقیق را بیان کرد. می‌توان مسائل تحقیق را با عبارات مختلف و تعابیر روشن کننده متعدد بیان نمود تا مسأله یا مسائل تحقیق برای خواننده مشخص گردد. بعد از بیان مسأله یا مسائل، اشاره به دیدگاه‌های کلی در آن مسأله و سپس بیان دیدگاه مورد بحث می‌تواند کمک کننده باشد.

سئوالات تحقیق

بعد از مقدمه که شامل موارد فوق بود، تیترو بعدی سئوالات تحقیق خواهد بود. سؤال یا سئوالات تحقیق را باید شماره گذاری شود. در نوشتن سئوالات تحقیق باید به این نکات توجه داشت: (۱) سئوالات به شکل گزاره‌های کوتاه باشد؛ (۲) سئوالات با «آیا» شروع نشود؛ (۳) سئوالات جواب «بله» یا «خیر» نداشته باشد؛ (۴) سئوالات پاسخ بدیهی نداشته باشد؛ (۵) سئوالات درباره چگونگی و چرایی باشد؛ (۶) سئوالات اصلی و فرعی تفکیک گردد؛ (۷) سئوالات متعدد و تکراری نباشد. به نظر می‌رسد تعداد سئوالات اصلی بین ۱ تا ۳ سؤال

مناسب است و بیش از آن زیاد است. در صورت نیاز می‌توان یک یا دو سؤال فرعی نیز ذکر کرد. در نهایت بیش از پنج سؤال زیاد به نظر می‌رسد و هرچه تعدا آن کمتر باشد بهتر است.

بیان فرضیه(ها)

بعد از بیان سؤالات تحقیق نوبت به بیان فرضیه(های) تحقیق است که در واقع پاسخ سؤالات بیان شده است. توجه به این نکات در بیان فرضیه لازم است: ۱) فرضیه‌ها ناظر به سؤالات بیان گردد. هر فرضیه، پاسخ به یک سؤال بیان شده باشد. لذا تعداد فرضیه‌ها با تعداد سؤالات باید برابری داشته باشد. ۲) فرضیه در قالب یک گزاره خبری کوتاه بیان گردد. ۳) فرضیه بدیهی نباشد.

روش تحقیق

معمولا روش تحقیق در موضوعات فلسفی، توصیفی-تحلیلی است؛ مگر پایان‌نامه‌ای در عنوانش «نقد و بررسی ...» آمده باشد که در آن صورت، روش تحقیق را تحلیلی-انتقادی بیان می‌کند.

هدف(های) تحقیق

پیشینه مطالعاتی تحقیق

در این قسمت، محقق باید به پژوهش‌ها و تحقیقات انجام شده در زمینه موضوع خود را از قبیل کتاب، مقالات و پایان‌نامه یا طرح پژوهشی بیان کند. باید توجه داشت پیشینه تحقیق غیر از پیشینه موضوع یا مسأله است که در آن به تاریخچه موضوع پرداخته می‌شود و در بخش کلیات می‌آید نه پیشگفتار.

بخش اول: کلیات

بعد از بخش پیشگفتار، بخش اول پایان‌نامه بخش کلیات خواهد بود. در این بخش، مباحث کلی راجع به موضوع پایان‌نامه، مانند معناشناسی، دیدگاه‌های کلی در باب موضوع، تاریخچه موضوع و بیان می‌گردد. در بخش کلیات معمولا این موارد گنجانده می‌شود:

مقدمه (نوشتن مقدمه‌ای مختصر در ابتدای هر بخش که بیان‌کننده محتوای و هدف آن بخش باشد توصیه می‌شود).

۱. معناشناسی لغوی و اصطلاحی

۲. تاریخچه یا پیشینه موضوع

۳. دیدگاه‌های کلی در مسأله

۳. بخش دوم و دیگر بخش‌های پایان‌نامه بر اساس موضوع رساله

نتیجه گیری

در پایان تحقیق قسمت نتیجه گیری قرار می گیرد، بدون اینکه پیشوند «بخش» به آن اضافه گردد. در نتیجه گیری تحقیق، نتایج مستقیم و غیرمستقیم تحقیق در حوزه موضوع و حتی حوزه‌های دیگر علوم بیان می گردد. در نتیجه گیری خلاصه‌ای از بخش‌های مهم تحقیق نیز ذکر می گردد ولی نتیجه گیری فقط خلاصه نویسی نیست. اصولاً در نتیجه گیری باید دستاوردهای تحقیق ذکر گردد نه اینکه دوباره از ابتدا تا انتهای تحقیق را خلاصه نمود و دوباره در پایان تحقیق ذکر کرد؛ اشتباهی که در برخی مقالات و پایان‌نامه‌ها مشاهده می شود. در نتیجه گیری علاوه بر دستاوردهای تحقیق انجام شده می توان راه‌های ناپیموده و تحقیق‌هایی که می تواند در ادامه این تحقیق صورت گیرد نیز به خوانندگان و جامعه علمی معرفی گردد.

فهرست منابع

منابع فارسی و انگلیسی جدا می گردد. نیازی به جداسازی منابع عربی از فارسی نیست. فهرست منابع به صورت زیر نوشته می شود:

نام خانوادگی مؤلف، نام مؤلف، عنوان کتاب [به صورت بولد]، محل نشر: ناشر، نوبت چاپ، سال نشر.

مثال: اترک، حسین، **وظیفه گرایی اخلاقی کانت**، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، چاپ اول، ۱۳۹۲.

Kant, Immanuel, **Groundwork of Metaphysic of Morals**, Translated and analyzed by H. J. Paton, Harper and Row Publish, 1964.

در صورتی که منبع مورد استفاده ترجمه باشد، پس از عنوان کتاب، نام مترجم می آید.

مثال: ارسطو، **اخلاق نیکوماخوس**، ترجمه محمد حسن لطفی، تهران: انتشارات طرح نو، چاپ دوم، ۱۳۸۵.

منبع اگر مقاله دایره المعارفی یا مقاله‌ای از یک کتاب مجموعه مقالات باشد به شکل زیر نوشته می شود:

نام خانوادگی مؤلف مقاله، نام مؤلف، «عنوان مقاله» [داخل گیومه] در: عنوان دایره المعارف یا مجموعه مقالات، نام

گردآورنده دایره المعارف، محل نشر: ناشر، نوبت چاپ، سال نشر.

۱. جوادی، محسن، «ایمان و عقلانیت» در: **جستارهایی در کلام جدید**، انتشارات سمت، چاپ اول، ۱۳۸۱.

۲. اترک، حسین، «پولس» در: **دایره المعارف قرآن کریم**، قم: انتشارات بوستان کتاب، چاپ اول، ۱۳۸۹.

3. Crisp, Roger, "Deontological ethics", in **The Oxford Companion to Philosophy**, Ted Hondrich (ed.), Oxford University Press, 1995.

اگر منبع مورد استفاده مقاله باشد، عنوان مقاله باید داخل گیومه قرار گیرد:

نام خانوادگی مؤلف مقاله، نام مؤلف، «عنوان مقاله» [داخل گیومه]، عنوان مجله، دوره، شماره، فصل و سال: شماره صفحات اول و آخر مقاله.

۴. اترک، حسین، «چیستی دروغ»، فصلنامه علمی-پژوهشی آینه معرفت، سال هفتم، شماره ۲۰، پاییز ۱۳۸۸: ص ۱۴۳-۱۶۹.

اگر در تحقیقی از منابع اینترنتی استفاده شود چنین در فهرست منابع ذکر می‌گردند:

نام خانوادگی مؤلف مقاله، نام مؤلف، «عنوان مقاله» [داخل گیومه]. قابل دسترسی در: آدرس سایت به‌طور کامل به نحوی که با قرار دادن آن در نوار آدرس اینترنت، صفحه مورد نظر باز شود (تاریخ دستیابی به صفحه)

مثال: صانعی، مهدی، «بررسی عدالت و حد اعتدال در اخلاق»، در: مجموعه مقالات کنگره نراقین. قابل دسترسی در:

<http://www.narqi.com/per/m/index.htm> (تاریخ دستیابی ۱۳۸۹)

Wynn, Row, "Hello Dolly, Hello Dolly: Human Cloning, Ethics and Identity". Available at: <http://www.prochoiceforum.org.uk/ri4.php>. (Accessed on 2012)

ساختار چکیده نویسی

چکیده در واقع بیان فشرده تحقیق در یک صفحه است. چکیده مقاله معمولاً بین ۱۵۰ کلمه تا ۲۵۰ کلمه نوشته می‌شود. مجلات مختلف در شیوه‌نامه نگارش خود تعداد کلمات چکیده را بیان می‌کنند. معمولاً در پایان نامه گفته می‌شود که چکیده بیشتر از یک صفحه نباشد. چکیده‌نویسی ساختار خاصی دارد که باید رعایت گردد. یک چکیده کامل باید مشتمل بر بخش‌های زیر باشد:

(۱) بیان موضوع، زمینه و اهمیت آن؛

(۲) بیان مسأله و سئوالات تحقیق

(۳) بیان روش تحقیق

(۴) بیان هدف تحقیق

(۵) بیان دیدگاه‌های کلی رقیب درباره موضوع

(۶) بیان دیدگاه یا ادعای اصلی محقق به‌علاوه مهم‌ترین دلیل ادعایش؛

(۷) مهم‌ترین نتایج تحقیق

چکیده معمولاً در یک پاراگراف تنظیم می‌شود. لذا نباید آن را به پاراگراف‌های متعدد تقسیم کرد. البته برخی مجلات ساختار خاصی برای چکیده‌نویسی مورد نظر دارند و آن را به چند بخش: زمینه، یافته‌ها، روش کار و نتیجه‌گیری تقسیم می‌کنند که هر یک در یک پاراگراف قرار می‌گیرد. در چکیده آدرس مطالب و ارجاعات ذکر نمی‌گردد. گرچه ممکن است در چکیده مطالبی از دیگران نقل شود، ولی نباید منابع آنها ذکر گردد.

واژگان کلیدی

در پایان چکیده، واژگان کلیدی تحقیق ذکر می‌گردد. تعداد واژگان کلیدی معمولاً بین ۳-۷ عدد ذکر می‌شود. واژه کلیدی به واژه‌ای گفته می‌شود که بیشترین کاربرد را در تحقیق دارند؛ به عبارت دیگر واژه کلیدی همان موضوع اصلی و موضوعات فرعی دیگر است که به طور مفصل در تحقیق به آنها پرداخته شده است.

مدیر گروه فلسفه

دکتر حسین اترک

۱۳۹۳/۱۲/۱